



▲ De tachtig turbines van windpark Horns Rev voor de kust van Denemarken vormen nog maar het begin van de mogelijkheden voor windenergie op de Noordzee, stelt het IABR. FOTO CHRISTIAN STEINISS

## Een Noordzee vol windturbines

YVONNE KEUNEN

**ROTTERDAM** | De Noordzee als onmetelijk energiepark voor 25.000 windturbines van 200 meter in 2050. Feit of fictie?

„Noem het een richtinggevende droom,” zegt Maarten Hajer, hoogleraar Urban Futures en hoofdcurator van de Internationale Architectuurbiënnale Rotterdam (IABR). *An Energetic Odyssey* heet zijn toekomstdroom voor 25.000 turbines voor de kust van zes Noordzeelanden. Reden? In 2050 moeten volgens Europese normen de broeikasemissies met meer dan 80 procent zijn teruggedrongen ten opzichte van 1990. „Dat gaan we met de kleinschalige projecten

op het land niet halen,” zegt Hajer. „Dat levert niet genoeg op.” Denk een stuk groter, is dan ook de oproep van de hoogleraar, waarmee hij in elk geval het ministerie van Economische Zaken, Van Oord, Shell, Tennet, Natuur en Milieu, de European Climate Foundation en de havenbedrijven van Rotterdam, Amsterdam en Zeeland achter zich kreeg. „Al moest ik er wel aan trekken. Het ging niet vanzelf.” Maar door samen groter te denken, worden de aanlegkosten van windparken lager en komt er meer energie vrij. Om het uitzicht op zee niet de bederven, blijven de turbines 20 kilometer uit de kust. „Als

er een zwerm vogels voorbijkomt, kunnen de turbines met behulp van militaire radartechnologie tijdelijk worden uitgeschakeld. Aan de voet van de molens kan een mosselcultuur ontstaan.” De *Energetic Odyssey* is dan misschien maar een van de vijftig denkbeelden die aan bod komen op de tentoonstelling van de IABR in de Fenixloods, het is wel de meest in het oog springende. „En het plan levert niet alleen energie op, maar ook 310.000 banen. Voor Rotterdam is het een goed project, want veel van de bedrijven zitten traditiegetrouw al hier.”  
**IABR, t/m 10 juli, Fenixloods, Rotterdam**